

Náhradní láska

Láska a rodina. Dvě, pro některé až běžné a normální, věci, které jsou často spojovány v jedné větě dohromady. Avšak realitou pro mnohé jsou tato slova oddělená bolestí a mezerou v psychickém zdraví. A to nejen v pěstounské rodině. Proto, když se zaměříme na negativní věci v obou případech, jaký je rozdíl v těchto naprosto rozdílných situacích, kdy v jedné dítě má/bydlí se svými rodiči a kdy žádné nemá nebo jimi bylo opuštěno? Je v těchto situacích znovu objevující se faktor? Ano, je. Opakujícím faktorem jsou rodiče. Nyní jsme stabilizovali fakt opakující se, tudíž je třeba odpovědět na otázku první, a to fakt rozdílný. Tím jsou také rodiče. Přesněji situace s dítětem spojená.

Pokud jsou rodiče faktorem jak rozdílným, tak opakujícím se, mohou být i řešením? Mohou nové členy vzorce nahradit ty staré, aniž by došlo k pozměnění rovnice, aniž by to mělo těžký dopad na dítě a jeho vnímání rodiny? Obávám se, že to možné není, alespoň ne tak, aby vše bylo stejné jako na úplném začátku. Avšak to je asi většinou jasné, že pokud dojde k zásahu, nikdy nic nezůstane stejné. Efekt motýlích křídel nám krásně vysvětluje, jak nepatrný pohyb motýla může vést až k autonehodě anebo naopak k tomu, že někdo nestihne přejít ulici, a tak ho nesrazí auto. S jistotou nemůžeme říct, že život dítěte z dětského domova půjde určitou cestou, jelikož je ve světě tolik faktorů ovlivňujících průběh, že je skoro nemožné určit přesnou cestu a konec.

Ale podívejme se raději na to nejdůležitější v této samotné situaci, a častokrát opomíjené, na dítě? Jak ono vnímá opuštění? A pokud je tak malé, že si to ani nemůže pamatovat, ovlivní ho to? A nakonec může mu náhradní rodič dát to samé i více, než by mělo u svých rodičů?

Myslím, že nejvíce rozhodujícím faktem je to, jak dítě o rodiče přišlo. Bylo opuštěno? Zahynuli? Anebo nebyli schopni vychovávat potomka, a tak jim bylo dítě odebráno? Každá tato situace je velmi delikátní a rozhodně ne vždy stejná. Můžeme mít dvě děti, stejného věku a pohlaví, které o rodiče přišli stejným způsobem, ale každé se s danou situací bude vyrovnávat jinak. Lidská psychika a proces vyrovnávání se je už tak složitý u dospělého jedince, natož u emocionálně nezralého jedince.

Domnívám se, že u dítěte, kterému rodiče zahynuli je menší šance na budoucí problémy s nedůvěrou vůči rodičovským figurám, než je tomu u dítěte opuštěného či zanedbaného. To, podle mého názoru, i ovlivní, jak dítě lásku přijme. Pokud se dokáže vyrovnat se ztrátou svých rodičů, dokáže pak lépe přijmout rodičů náhradních. Naopak děti opuštěné (pokud mluvíme o těch, které si opuštění mohou pamatovat) byly zanedbány nebo dobrovolně opuštěny jedinými osobami, které je opustit nikdy neměly. Dokážu pocítit jen zlomek neskutečné bolesti ze zrady a sebe obviňování, kterým si musely projít. Jak těžké, pro všechny z těchto dětí, pak musí být to otevřít se potencionálně další budoucí bolesti?

Je jisté, že vztahy v pěstounské rodině nějak ovlivní události tomu předešlé, už jen to pozmění dynamiku v rodině a příjem lásky. Jsem jistá, že jsou případy, kdy dítě není ani v pozdější době schopné vyrovnat se s věcmi, které se přihodily během jeho života a dospívání, a to je pochopitelné, avšak stejně tak i jsem si jistá tím, že je mnoho dětí, které přijmout „náhradní lásku“, která již nebude náhradní, ale prioritní a jedinou.

Nad jednou otázkou jsem přemýšlela déle a to otázkou: „Může dát náhradní rodič tolik lásky jako biologický a naopak?“ Tolik lásky jako kdo? Kdo je tím měřítkem, tou normou? Má ji být rodič biologický anebo rodič náhradní? Abych je mohla porovnat jen mezi sebou musela bych jednoho y nich brát jako onu normu, ale jelikož si myslím, že normou není ani jeden z nich, stanovím si linii, u kterých si řekneme, jestli jsou obě skupiny schopny jich dosáhnout? Jsou rodiče náhradní a biologičtí schopni dát lásku? Ano. Jsou schopni ji zanedbat? Ano. Jsou schopni dítěti ublížit? Ano. (Tím

Kamila Trojánková, email: [REDACTED]
OA, VOŠ CR a JŠ s právem státní jazykové zkoušky KV, příspěvková organizace

samozřejmě není myšleno, že dítě zanedbané bude, necílí to na přesnou rodinu ani rodiče) Jsou schopni mu nahradit ty, kteří pro dítě rodinou původně byli, až už biologicky či jen papírově? Ano. Obě strany jsou schopně lásku, jak dát, tak ji vzít. To, že je jeden rodičem biologickým nezaručuje jeho nekonečnou a vroucí lásku, a naopak rodič pěstounský hned není osoba, která se o dítě tolik nezajímá nebo s ním není schopná navázat vztah.

Pěstounský rodič není jen náhradním dílem, ale spíše novou cestou. Musí začít, tam kde jiný zklamal, anebo nemohl své dítě vést. Pěstounská láska není láskou náhradní, ale pouze láskou. Láskou samostatnou a stejně důležitou.

Něco už jednoduše není možné nahradit.